

AUDITERING AV ÅBO AKADEMI

Författare **Birgitta Bergvall-Kåreborn, Alexander Bargum, Marie Nørvåg, Max Scheja & Mirella Nordblad. Åbo Akademis självvärdering (red.) Ole Karlsson**

Publikationsår **2022**, NCU:s publikation **18:2022**

Språk **Svenska**

ISBN **978-952-206-738-8 pdf**

1.3 Utvärdering och utveckling av utbildning

- Högskolans självvärdering

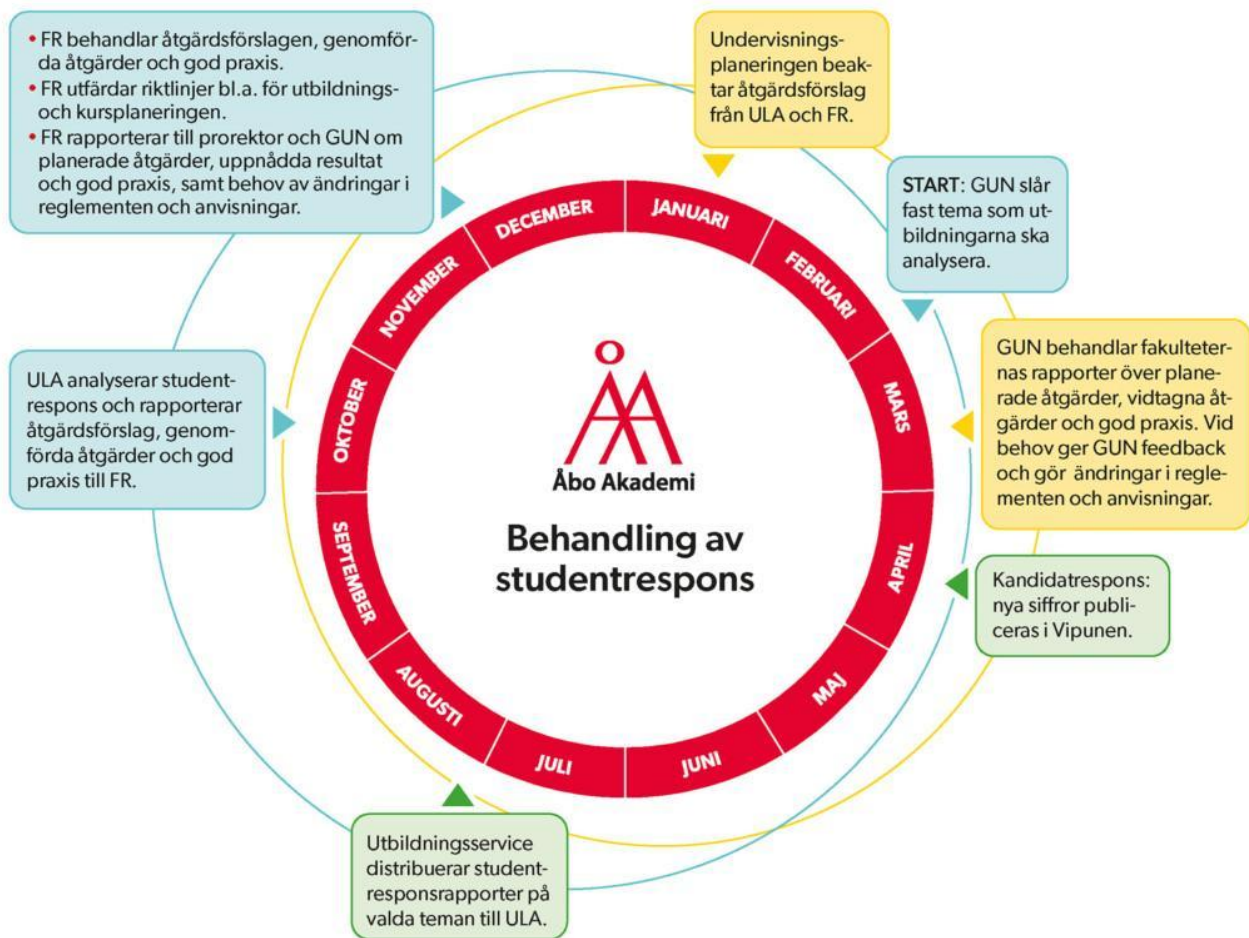
Etablerat responsystem i kontinuerlig utveckling

ÅA:s system för studentrespons består av

- kursutvärdering, som ska utföras för varje kurs (svarsprocent 2016-2021: ca 34 %, stor variation)
- studieklimatundersökning (SKU), som skickas årligen till alla 1, 3 och 5 årets studerande (2016-2021: åk1: ca 66 %, ingår i kurs, åk 3: ca 30 % och åk 5: ca 26 %)
- nationell kandidatrespons som skickas till alla studerande i slutskedet av kandidatexamen (2018-2021: ca 90 %, finansieringsgrund)
- arbetslivsenkät som skickas årligen till utexaminerade 1 år och 5 år efter examen (2018-2021: 1 år: ca 35 %, 5 år: ca 39 %)
- doktorandbarometern som skickas vartannat år till alla närvaroanmälda doktorander (2014-2020: ca 24 %) och arbetslivsenkät 2-3 år efter examen som görs projektbaserat, senast 2018.

ÅA använder sedan 2016 ett verktyg för kursutvärdering (KU). KU-verktyget är integrerat med studieplaneringsverktyget Peppi, t.ex. koppling till kursanmälningar och kursens lärandemål ingår i utvärderingsformuläret. Kursläraren ansvarar för att alla hens kurser utvärderas. Övriga enkäter sköts av utnämnda ansvariga vid Universitetsservice och rapporteras i grundutbildningsnämnden (GUN) och nämnden för forskning och forskarutbildning (FUN). Rapporter finns tillgängliga på intranätet eller ÅA:s webb. För 13 enkätfrågor finns nationell jämförelse i statistiktjänsten Vipunen.

Bland såväl studerande som personal finns kritiska röster mot att materialet från studentresponsen inte analyseras och utnyttjas tillräckligt systematiskt för utveckling. Studentresponsen i grundutbildningen är planerad enligt en årsklocka och avsikten är att en sammanfattad analys behandlas i fakultetsrådet en gång om året och rapporteras till GUN och ledningsrådet. Modellen har inte fungerat på avsett vis och de ÅA-gemensamma frågorna i kursutvärderingen har kritiserats. Systemrapporteringen visar att alla kurser inte skickas ut för utvärdering. På basis av behandling i GUN beslöt akademidirektören att ÅA från 2022 omformar årsklockan för att få igång en systematisk analys och användning av studentresponsen och tydligare rapportering. För att möjliggöra kursutvärdering utgående från utbildningarnas egna behov kvarstår endast en gemensam, strategiskt inriktad ÅA-fråga, vilken bestäms årligen i GUN.

Figur 3: Årsklockan för studentrespons fr.o.m år 2022

Information och återkoppling håller responskulturen igång

ÅA uppmanar studerandena att diskutera kursinnehållet med sina lärare och meddela problem i kursen direkt till läraren, hens närchef eller studentkåren. Dialogen under kursen gör att studerandena inte alltid ser nyttan med skriftlig kursrespons. ÅA försöker informera om vikten av konstruktiv respons. I guiden Studienyckeln ägnas ett kapitel åt varför respons behövs och hur man ger bra respons.

När en kursutvärdering aktiveras får studerandena ett utskick per e-post att kursen ska utvärderas. I utskicket står att det i KU-verktyget hittas en sammanställning av resultaten efter att utvärderingstiden gått ut. Förutom kursens studerande och lärare kan programansvariga och dekanen ta del av resultaten.

Läraren kan ge återkoppling på resultaten i KU-verktyget, men lärare ger också återkoppling i Moodle eller på avslutande kursträff. Lärarna uppmuntras att i början av en kurs visa hur tidigare respons beaktats. Återkoppling ges även på kursfeedbackseminarier (psykologi), utbildningsworkshops (tyska språket), årskursträffar (småbarnspedagogik) och ämnesmöten (rättsvetenskap). I SKU får studerandena uppskatta om återkoppling är vanligt förekommande, t.ex. "Fjolårets utvärdering av kursen presenterades i början av kursen" (34 % ja-svar, SKU åk 3/2021).

Fortgående uppföljning

Nationella finansieringsmodellen 2017-2020 lyfte fram genomströmning på ett kvalitetsdrivande sätt. Analyser av genomströmning, flaskhalsar och utvecklingsbehov genomförs fortgående på utbildningsnivå genom dialog i lärarteam och pedagogiska arbetsgrupper (naturvetenskap, teologi). Mer strukturerad diskussion sker i samband med planeringsarbetet av de tvååriga utbildningsplanerna. Handelshögskolan genomför "assurance of learning"-process, där de på olika sätt följer upp (ex. kontrollerar slumpmässigt utvalda studerandearbeten, enkäter) hur väl studerandena når målen.

På ÅA-nivå ingår dialog om utvecklingsbehov i den årliga verksamhetsplaneringen mellan rektor och resultatenheterna resp. övriga resultatenheter och universitetsservice. Dekanerna kommenterar utbildningsindikatorer tre ggr årligen i periodrapporteringen. Mer djuplodande utredningar görs regelbundet, t.ex. prorektorsrundan 2020 och Robust24-utredningen 2021, där samtliga utbildningars nuläge och utvecklingsbehov gällande genomströmning analyserades.

ÅA deltar årligen i nationella temautvärderingar för olika utbildningsområden (senaste hälsovetenskaper och juridik 2021). Ett utvärderingsprogram baserat på processanalys enligt kritisk vän-konceptet påbörjades 2017 (klasslärarytb. och ICT-service) men modellen behöver utvecklas. Under pandemin har utvärderingarna legat på is. I princip all doktorandutbildning utvärderades externt 2013 och 2015 i en satsning på doktorandnätverk.

Användarinriktade stödtjänster

ÅA genomför regelbundna användarundersökningar (ICT-service, biblioteket) och inom samarbetsnätverken samlas det in respons (t.ex. antagning, studentvälmående) för att utveckla stödtjänsterna. SKU frågar om stödtjänsterna och det utförs riktade enkäter (t.ex. stödbehov vid övergången till distansstudier). Främsta källorna för utvecklingsimpulser är ändå medverkan i nationella nätverk och den fortgående dialogen med lärare och studerande. Dialogen kan ske via olika kanaler (t.ex. utvecklingsseminarier, helpdesk-funktioner) eller ha en mer strukturerad form (t.ex. Arbetsforums utnämnda studerandeforum).

Styrkor

- Mångsidig, systematisk studentrespons
- Riktade utredningar om verksamhetens kvalitet
- Många kanaler för utvecklingen av stödtjänsterna

Utvecklingsområden

- Heltäckande kursutvärdering
- Analys och användning av studentrespons
- Använda Handelshögskolans ackrediteringsarbete för ÅA:s utbildningsutveckling

1.3 Utvärdering och utveckling av utbildning

- Auditeringsgruppens bedömning

Responssystemet behöver utvecklas för att skapa reell nytta för utveckling av utbildningen

Åbo Akademi har tydligt beskrivna rutiner och ansvar för utvärdering och utveckling av utbildningsverksamheten, och vittnar om en medvetenhet om vikten av att kontinuerligt följa upp planering och genomförande av lärosätets olika utbildningar. Det sker en systematisk insamling av responsdata för att utveckla utbildningarna. Av auditeringsunderlaget framgår vidare att verksamheten har ett väl utvecklat system för att följa upp olika aspekter av utbildningarna. Bland annat responsenkäter från studerande som tagit examen ansågs värdefulla för att bedöma utbildningens kvalitet och relevans.

Åbo Akademi, genom sitt mycket ambitiösa responssystem, uppvisar klara styrkor när det gäller att följa upp utbildningarnas kvalitet på både kort och lång sikt. Auditeringsgruppen gör emellertid också bedömningen att responssystemet är ett viktigt utvecklingsområde. Åbo Akademi borde se över vilken information som samlas in, och analysera om denna verkligen är till reell nytta för utveckling av utbildningen. Det framgår bland annat av intervjuerna och workshopparna med lärare och studerande att det universitetsgemensamma kursutvärderingssystemet har ett begränsat värde för att komma åt viktiga kvalitetsdrivande aspekter av undervisningen. Lärare beskriver att de i stället regelmässigt samlar in egen, mer informell (och oftast anonym), information från studerande om kurser. Denna information, som ger mer direkt återkoppling från studerande om hur olika delar av undervisningen har hjälpt eller hindrat dem i deras lärande, framstår ofta som mer användbar för att identifiera aspekter av undervisningen som kan utvecklas ytterligare.

Den informella kontakten med lärare fungerar bra för många studerande. Lärarna och professorerna är lätta att nå och man kan ta direkt upp saker med dem, men det var också ibland svårt att veta om responsen beaktas. De studerandes erfarenheter varierade gällande kursutvärderingssystemet; huruvida de studerande anser att det lett till förändring och huruvida de fått återkoppling på sin respons. Å ena sidan talade de studerande om god kontakt med lärarna, att kursresponsen fungerat väldigt bra och att kursresponsen från föregående kurs behandlats i början av kursen. Å andra sidan var det för flera studerande oklart vad som händer

med deras respons, hur den behandlas och vem som ser den. Otydligheten i vad som händer med kursutvärderingarna gällde också de öppna universitetsstudierna. De studerande kunde också identifiera flera fall där respons inte lett till någon förändring. Auditeringsgruppen föreslår därför att Åbo Akademi, i samband med den pågående vidareutvecklingen av responsystemet vid lärosätet, i samverkan med lärare inom olika ämnesområden identifierar aspekter av undervisningen som är kvalitetsdrivande för att skapa ett ändamålsenligt system. Systemet med responsinformation borde på ett mer finmaskigt sätt fånga upp utvecklingsaspekter inom olika ämneskontexter.

Åbo Akademi behöver också utveckla systematiken i hur responsinformationen från kursutvärderingar och övriga responsinstrument behandlas och återkopplas till verksamheten. Åbo Akademi har nyligen förtydligat processen och ansvaren i hanteringen av responsen samt återkopplingen till verksamheten (se figur 3). Det är viktigt att i fortsättningen följa upp hur kvalitetscykeln fungerar och leder till åtgärder. Det är positivt om kursutvärderingssystemet också lyckas sprida god praxis och vad som fungerar bra i utbildningen inom universitetet. Överlag är det viktigt att bättre kommunicera systemet med kursutvärderingar till de studerande. Studerande behöver också återkoppling på sin respons för att se att deras respons har effekt, vilket motiverar till att ge respons.

Åbo Akademi arbetar på ett kvalitetsdrivande sätt för att utveckla utbildningen

Sammantaget fick auditeringsgruppen ett intryck av kvalitetsdrivande utveckling av utbildningen, där olika metoder används flexibelt. Under besöket beskrevs flera parallella initiativ för att stärka systematiken i arbetet med att definiera och kommunicera mål, för uppföljning och analys av resultat samt för justering och förbättringsarbete. Ett sådant exempel var arbetet med genomströmningen kopplat till utbildning. Arbetet involverade ledningen, dekanerna, egenlärarna och studerandena och resulterade i en kartläggning av befintliga utmaningar, olikheter mellan ämnesområden och gemensamma nämndare, men även i att goda interna rutiner och lärdomar delades mellan fakulteter och mätetalen förbättrades. Arbetet synliggjorde också vikten av att fånga både kvantitativa och kvalitativa mätare, då man kom fram till att den viktigaste faktorn för genomströmning var de studerandes motivation.

Utöver projektbaserade och behovsriktade datainsamlingar och utvärderingar, skulle Åbo Akademi kunna införa mer cykliska utvärderingar av utbildningar som helhet. Utöver den pågående AACSB-ackrediteringsprocessen av Handelshögskolan saknas det regelbundna uppföljningar eller utvärderingar av utbildningarna som helhet.

I lärarnas workshopdiskussioner betonades kollegornas betydelse starkt i utvecklingen av utbildningen. Att undervisa med kollegor, se hur man jobbar inom andra ämnen och skuggning av lärarkollegor nämndes som exempel på sätt att få nya idéer, testa nya metoder och bli inspirerad. Den kollegiala kulturen är en av Åbo Akademis styrkor, och lärarna önskade att den skulle understödjas ännu mer av ledningen.

Det samlade intrycket från auditeringsmaterialet är att stödtjänsterna arbetar aktivt med att utveckla sina tjänster med stöd av responsinformation, användarundersökningar och annan information för att adressera behov hos studerande och personal. Den årliga verksamhetsplaneringsprocessen kopplar universitetsservicen till implementeringen av Åbo Akademis strategi via enhetens årliga verksamhetsplan. En god praxis vid Åbo Akademi är att inkludera i fakulteternas verksamhetsplaner frågan om hur stödservice, verktyg och system på universitetsnivå kan utvecklas och förändras för att bättre stöda fakultetens verksamhet och målluppfyllelse.